

ACTAga tegeleva EP komisjoni juht: mis oli lubatud jääb lubatuks

Eelmisel nädalal allkirjastasid 22 liikmesriiki ja Euroopa Liidu (EL) esindajad võltsimisvastase kaubandusleppe (ACTA) ning seoses sellega tõusis avalikkuse huvi keskmesse Euroopa Parlamendi (EP) rolli. EP rahvusvahelise kaubanduse komisjoni juhi Vital Moreira sõnul ei saa parlament leppe teksti muuta, kuid saab leppele öelda kas jah või ei.

Portugali esindav sotsiaaldemokraat rääkis intervjuus EP veebilehele veel teistestki parlamendi võimalustest.

Mis on ACTA mõte?

Selle leppe eesmärk ei ole intellektuaalomandi õiguste ulatuse ümberkujundamine. Leping on mõeldud autoriõiguste, patentide, geograafiliste märgistuste, brändide ja tööstusdisainilaenduste õiguste kaitsmise abinõude ja mehhanismide jõustamiseks.

On olemas Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping (TRIPS), mille liikmed EL ja liikmesriigid on. See lepe paneb paika nende õiguste ulatuse ja sisu ning näeb ette jõustamise reeglid.

ACTA ei muuda esimest poolt, vaid näeb ainult ette vahendid, mehhanismid ja abinõud intellektuaalomandi õiguste kaitsmiseks. See eesmärk on ka olemasoleval ELi direktiivil, mis hõlmab miinimumkomplekti vahendeid intellektuaalomandi õiguste kaitseks.

ACTA on mitmepoolne leping arenenud majanduste nagu EL, USA ja Jaapan vahel, kaasates ka vähem arenenud majandusi nagu Mehhiko ja Maroko.

See ei muuda sisu, kõik mis oli enne lubatud, jääb endiselt lubatuks. Kõik mis oli keelatud, jääb keelatuks. Asja mõte on olla efektiivsem, kui asi jõuab intellektuaalomandi õiguste rikkumiseni.

Miks ACTA on niivõrd vastuoluline?

Küsimuse tundlikus puudutab lepingu väikest osa, mis käib autoriõiguste kohta internetis – muusika, kirjanduse ning teiste autoriõigustega kaitstud tööde allalaadimine.

Ma isiklikult soovin mainida, et paljud argumendid on seotud asjadega, mida ACTA tegelikult ette ei näe. Näiteks allalaadimine isiklikuks tarbimiseks ei olnud keelatud ja ei ole keelatud, keelatud on autoriõiguste rikkumine ärilisel eesmärgil.

Mida saavad kodanikud teha oma arvamuse avaldamiseks?

Välja pakutud leppe tekst on meie kodulehel juba olemas, kuigi seda pole meile veel ametlikult saadetud. EPl koostatud hinnang ACTAst on samuti internetis. Isegi meie õigusteenistuse tavaliselt konfidentsiaalne arvamus tehti avalikuks.

Meie komisjonide arutelusid saab internetis otse jälgida. 1. märtsil organiseerib rahvusvahelise kaubanduse komisjon ri, kus osalemiseks ei pea olema mõne institutsiooni liige, osaleda saavad kõik. Kaubandusvolinik Karel De Gucht on juba kinnitanud oma kohalviibimist.

Osad poliitilised fraktsioonid, eelkõige ACTA vastased, promovad arutelusid oma kodulehtedel. Kodanikud on hakanud EP saadikutele saatma sadu, kui mitte tuhandeid e-kirju.

Kõik ACTAga seonduvad probleemid arutatakse läbi, mitte ainult rahvusvahelise kaubanduse komisjonis, vaid ka täiskogu istungil. Parlamenti ei saa selle toimiku käsitlemisel süüdistada avatuse, läbipaistvuse või demokraatliku osaluse puudumises.

Kas EP saab muuta ACTA sisu?

Tegemist on rahvusvahelise lepinguga ja sellisel puhul on EP nõusolek vajalik. EP ei saa muuta lepingu teksti, EP saab sellele vaid öelda jah või ei.

Samas võib parlament otsustada heakskiidu andmisega oodata, kuna lepingutele nõusolekute andmiseks ei ole tähtaegu.

Kuna lepe on püstitanud õiguslikke probleeme, siis saab parlament Euroopa Kohtult küsida selle ühilduvust ELi õigusloomega. Seda saab teha EP komisjoni palvel. Kui taoline palve kohtule esitatakse, siis on parlamendi tegevus antud asjas peatatud kuni kohtuotsuseni.

Rahvusvahelise kaubanduse komisjon on vastutav otsuse eest, lisaks annavad oma hinnangu veel mitmed teised EP komisjonid, nende hulgas kodanikuvabaduste ning justiits- ja siseasjade komisjon.

Mis juhtub lepingu tagasilükkamisel?

Kui ütleme jah, siis on ELi Nõukogu volitatud lepingu lõplikuks sõlmimiseks, muutes selle siduvaks ELi ja teiste liikmete vahel. Lepest saab siduv akt ELi õigusloome raamistikuga.

Kui me ütleme ei, siis on protsess läbi ja leping surnud. Seda saab uuesti läbi rääkida, kuid see üks variant on surnud. Uue leppe jaoks on vajalik alustada uue protseduuriga.

Varem on EP öelnud ei kahele leppele: reisijaandmete jagamist puudutanud SWIFTile ning kalanduslepele Marokoga.

ACTA arutelu EPs

- Esimene arutelu rahvusvahelise kaubanduse komisjonis: 29. veebruar – 1. märts
- Seminar komisjonis: 1. märts
- Teine arutelu komisjonis: 26.–27. märts
- Raporti eelnõu esitlemine komisjonis: 25.–26. aprill
- Hääletus komisjonis: 29.–30. mai
- Võimalik hääletuse aeg täiskogul: juuni